

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

76. ÅRGANG

21. NOVEMBER 1964

A V I N N H O L D E T :

VI SOM VENTER - GENERALVIKAREN - «SKJEMA 13
NØKKELODET I NOVEMBER - FILM - BLIKK PÅ TIDEN
LITTERATUR

NR

22

NESTE NUMMER UTKOMMER 5. DESEMBER 1964

AV KIRKENS LIV

Uken 22.—28. nov.

27. OG SISTE SØNDAG EFTER PINSE

Epistel: Kol. 1, 9—14.

Evangelium: Matt. 24, 15—35.

Denne siste søndag etter Pinse markerer kirkeårets avslutning. Dens hovedtema er den ytterste dag. I epistlen blir det talt om Kristi rike som vi er kalt til å arve, (teksten faller faktisk delvis sammen med den vi leste en måned tidligere på Kristi kongefest). Evangeliet består i den profetiske tale som Jesus ifølge de tre første evangelistene holdt om Jerusalems ødeleggelse og verdens undergang. Store trengsler venter disiplene, de skal vokte seg for alle slags falske profeter; men holder de fast ved Kristus, da er deres frelse nær. En lang ventetid har vennet oss av med å regne den ytterste dag som noe vi selv skal oppleve. Men vi har ikke lov til å frata kristendommen dens sterke orientering mot det kommende rike.

MANDAG: *Klemens I*, pave og martyr. Brevet til menigheten i Korint som er knyttet til hans navn, er et vesentlig dokument om urkirken, og gjør Klemens til den eldste kristne forfatter, utenfor Bibelen, som vi kjenner ved navn. Hans martyrdød er dessverre omgitt av legendariske trekk.

TIRSDAG: *Johannes av Korset*. Hans navn er uløselig knyttet til den store Teresas minne. Hans klassiske verker om åndslivet og foreningen med Gud har gjort ham fortjent til titelen «kirkelærer» († 1591).

ONSDAG: *Katarina*, jomfru og martyr. Vi vet lite om hennes historiske virkelighet, men de litterære dokumenter som er knyttet til hennes minne har gjort henne til en av de mest avholdte og beundrede kvinner som ofret sitt liv for Kristus. Det kloster som ligger på Sinai-fjellet og bærer hennes navn er verdensberømt.

TORS DAG: *Syvester*, abbed († 1267).

FREDAG: *Ferialdag*. Messe som siste søndag.

LØRDAG: *Jomfru Marias lørdagsmesse*.

Uken 29. nov.—5. des.

1. SØNDAG I ADVENT

Epistel: Rom. 13, 11—14.

Evangelium: Luk. 21, 25—33.

For å understreke betydningen av adventstiden, den høytidelige åpningen av kirkeåret, betrakter liturgien de fire adventssøndager som fester av første klasse som alle andre høytider viker for på én unntagelse nær, nemlig Maria Immaculata-festen. Selv et aldri så lite innblikk i hva adventstiden betyr for Kirken ville fullstendig sprengte rammen av denne spalte. Emnet behandles også annet steds i bladet. Epistelen minner oss om at vi må våkne av søvnen, for frelsen nærmer seg. Og evangeliet siterer Jesu egen formaning: «Se på fiken-treet og alle trær. Når de skyter fruktknopper, da vet dere at sommeren er nær. Slik skal dere også vite at Guds rike er nær».

MANDAG: *Andreas*, Simon Peters bror, apostel. Peters bror har en spesiell betydning i vår økumeniske samtale med de gresk-ortodokse. Han blir nemlig betraktet som en fjern forgjenger til patriarken av Konstantinopel. Som kjent ble hans hode, som var blitt betrodd til den romerske biskop av frykt for tyrkerne, gitt tilbake til grekerne av pave Paul VI nylig.

TIRSDAG: *Ferialdag*. Messe som 1. søndag i Advent.

ONSDAG: *Bibiana*, jomfru og martyr.

TORS DAG: *Frans Xaver*, prest i jesuiterordenen og apostel i Det fjerne Østen, misjonenes skytshelgen. Pave Pauls reise til India har på ny henledet hele verdens oppmerksomhet på det verk som denne pionér i sin tid utførte. Tidene har forandret seg og det er ikke lenger i kolonimaktens kjølvann Kirken driver sitt arbeid. Men forholdene idag ville være utenkelige om en Frans Xaver ikke først hadde vist veien. La oss heller ikke glemme at en søsterkongregasjon som vier seg helt til Norge har valgt Frans til sin himmelske beskytter.

FREDAG: *Peter Krysológus*, erkebiskop av Ravenna og kirkelærer († ca. 450).

LØRDAG: *Ferialdag*. Messe som 1. søndag i Advent.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45	11.00 — Eng.
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 — —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	9.30	—
<i>Lunden kapell</i> , Trondheimsveien 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christies gt. 16, tlf. 15 410	8.00 9.00	10.30 —
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 56 245	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	8.30	10.45
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 3388	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (hver 14. dag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	18.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 11 969	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , lla, tlf. 21 671	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 2779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94. Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eystein kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 1447 (I. VII—31.VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30)
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Hallvard Rieber-Mohn (ansvarshavende) og Åge Rønning.

Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.

VI SOM VENTER

Kristne kan av og til te seg som om de vantrives ved å leve. I en av årets kristelige bøker har en representant for vekkelses-kristendommen talt om Antikrist og verdens undergang. Det skjer ut fra en nokså oversiktig sammenblanding av en from og autentisk tro, og en over-konservativ pessimisme og nedvurdering av det fengslende og løfterike ved både vårt eget og de kommende slektledd. En teologisk kollega har i en myndig anmeldelse kalt ham til orden. Han synes vel, som vi selv, at kristne mennesker først og fremst bør både gjenkjenne og anerkjenne Guds plan og gaver i de mange uttrykk for menneskelig storhet og overskudd som tross tomhet og forvirring, også preger vår tidsalder. Kristne kan og skal ikke melde seg ut av verdensforløpet og historien. Virkeligheten omkring oss er ikke først og fremst en trusel som kaller på vår dom og frykt og mistenksomhet. Den er et oppdrag, og Kristus har vitterlig sagt noen meget seierssikre ord på sine troendes vegne om hvor godt han har utrustet dem til å tåle oppdragets farer og strabaser. Evangeliet er ikke en innbydelse til verdensflukt. Det innbyr til engasjement, ansvar, overskudd og en tjeneste som er ydmyk i alt annet enn de avgjørende resultater som den er blitt lovet. Den kristne kirke, protestantisk eller katolsk, må med andre ord rive ned det farlige mentale skille den i en slags troens anemi har utviklet, mellom Gudsforholdet i et menneske og dets forhold til det menneskelige fellesskap og ens egen samtid. Her rører vi nemlig ved en av «avkristningens» farligste understrømmer.

Adventstiden står for døren — Kirken forbereder seg på å åpne igjen sitt eget år — det som med selve tiden som råstoff dramatiserer og levendegjør for de troendes sinn hele frelsens historie.

Men — «advent». Hva betyr nå egentlig dette halvlatiske ordet for et meget stort antall av de mennesker vi krysser på gaten og treffer i vårt kjøpmannsskap? Ellers fornuftige og godt opplyste mennesker blir her ofte stående blanke, når en foretaksom bladmann spør dem, for sin avis' minuttintervju. «Er det ikke noe med vokslens og kalender?» som en av dem svarte. Det er i hvert fall ikke mer kompromitterende, enn at en fremstående kommunal tjenestemann i hovedstaden, i en enquête for noen år siden, tilsynelatende mente at pinsens opprinnelse og hele mening var en «vårsolfest».

Som kristne bør vi jo ikke straks fariseisk rope opp om vantroens omsegripende mørke — aller minst hvis man er prest. Hvis det å kjenne og feire de kirkelige festdager og kirkeårets tider, med rett sans for deres innbyrd, etter hvert er blitt en i engere forstand «kristelig spesialitet», så har det nær sagt bare én eneste årsak: Kirkens sprog og Kirkens egen tale til vår tids mennesker. Det er nemlig ikke minst dens feil som kan måles i denne massive svikt: Kirken taler sørgelig ofte for spesielt om det almengyldige.

Advent er forberedelsen til det viktigste som er hendt menneskene overhodet: At Guds Sønn ble en av dem. Han er kommet og han kommer igjen. Å være kristen er i seg selv en levende, påtrengende, freidig påstand om at dette er sant og virkelig — sannere og virkeligere enn noe annet vi vet. Det alvorligste er ikke at dette ikke blir trodd. Det alvorligste er når dette ikke blir sagt, eller vel nok sagt i ord, men ikke i liv og i gjerning.

Kjenner våre medmennesker oss kristne igjen på dette: At vi er mennesker som venter? Ikke jamrende over verdens og livets dårlighet. Heller ikke passivt og sløvt. Men anspent, i glad forventning, med store vekslers på «det som ligger foran» og som vi streber og strekker oss imot. Kristendom er oppbrudd, bevegelse, forventning. For det viktigste, det avgjørende ved hele menneskelivet — det er bare lovet oss. Ifølge dette skulle troens menneske slett ikke bare «ha fred», men være rastløst, urolig, virksomt og lyttende — som en er det under forberedelsen til en av livets store høytider. Slik skulle det være — kristenmennesket.

Det er det bare ikke. Eller rettere: Så altfor sjelden. Faktisk så sjelden, at det kan føre til kanonisering når det blir for åpenbart i et kristenmenneske at det bokstavelig eller åndelig talt har sandal på sin fot, stokk i sin hånd

(Forts. n. side)

Vi har fått en generalvikar i Oslo katolske bispedømme som med et glimt i øyet sier at hans jobb er å være His Masters Voice. Raskt og effektivt har Mgr. Gustavus Gorissen gitt seg i kast med det krevende arbeidet i Akersveien, til tross for at han nok savner Bergen og de syv fjell. Velinformert og levende opptatt av moderne teologisk tenkning i den katolske verden, uredd for litt gjennomtrekk og med meget artige og meget menneskelige fritidssysler (i den utstrekning det blir fritid for generalvikarar) knytter han i høst igjen trådene med det Oslo han møtte som ung prest i 1931 i Mgr. Irgens tid.

Generalvikaren og mennesket er visst en harmonisk enhet. Med en skarp, fin sans for humor bindes dagens oppdrag og samtaler og lesning sammen. Han har en yndlingsbok, Dickens «Pickwick Papers» — en bok som han helst så ble en fast del av det teologiske studium. En bok som han leser om og om igjen, nesten med en forskers glede. Kanskje det går an å si — om jeg får bruke et slikt uttrykk — at han leser den med pinsett. Han har dessuten allsidige interesser i kunst og musikk, og liker små, koselege tegneserier om almindelige mennesker.

Over alt annet innbiller jeg meg at han avskyr støv. Både på kontorene — og i tankelivet. Velunderrettet om det som foregår i den katolske verdenskirke idag, misunner han nok de helt unge teologer som er igang med dagens spennende oppgaver. Men til tross for at han selv nettopp har passert de seksti, holder han godt følge. I tredveårene sto det engang i «St. Olav» i en fødselsdagsomtale av en annen prelats sekstiårsdag disse velmente, ikke helt heldige ord: «Hvem skulle trodd at han ikke er eldre?» Det passer ganske bestemt ikke når det gjelder generalvikaren. De 60 er bare et bedrag.

Med et langt og grundig kjennskap til de forhold Kirken i Norge arbeider under, mål og problemer, og med en sikker og dypt menneskelig forståelse av de vanskeligheter og den usikkerhet en brytningstid ofte skaper i trofaste katolikkers sinn, er han et godt valg for bispedømmet.

Hvis han — og St. Pauls menighet — tilgir oss et så ondt ønske: vi håper at han glemmer de syv fjell fort og brutalt.

Men gjør han det? Åneida, han og bergenserne likte hverandre for godt til at noe slikt kan skje. I avskjeds-gave forærte menigheten ham en reise til Det hellige land, og når han drar sydover neste år, kommer han sikkert til å nynne «Jeg tok min nystemte sitar» og ryste støvet, Oslos støv av sine føtter for en kort, men deilig stund.

Vi må notere Mgr. Gorissens fødeby, Zwolle i Holland. (Thomas a Kempis' by.) Vi må notere at han tok gymnas i sitt hjemland, at han i 1924 begynte på syv års studier hos jesuittene på Gregoriana i Rom, og at han ble presteviet i 1930. Men Norge møter ham altså først en septemberdag i 1931. Tynn og mager, også en del katolikker tok ham for å være en skjult jesuitt på «hemmelig oppdrag». Han sier selv: Folk trodde at alle jesuitter var tynne og magre. Han ble sekretær for Mgr. Irgens, senere for biskop Mangers, etterpå kapellan. Han var i Akersveien den gangen helt frem til 1937, han husker bl. a. det første året som han åpent medgir var forferdelig vanskelig. Han hadde faktisk fra det øyeblikk han sa til seg selv at han ville bli prest, hatt tankene på Norge. Under hele studietiden i Rom var det Norge han regnet med. Men møtet med Oslo i begynnelsen av tredveårene ble vel tyngre enn han hadde ant.

Han søkte nok hjelp i mr. Pickwicks verden når det ble for ille.

HRM.

og lite eller ingenting i sitt belte — klar til å gå. Med hele vår jordbundne naturs tyngde utvikles den «sosiologisk» altfor velkjente kristne livstype vi alle har sett — kanskje endog i et spill hver morgen: Det satte, vanebestemte, usmidige vesen, hvis forventning forlengst er død.

Se heller på ansiktet nederst på s. 343. Vil den håndfull millioner kristne som finnes i Asia og Afrika, og som allerede har både sine martyrer og hverdagshelter, kunne tjene som et håpets og forventningens salt i sine kjempekontinenter? Ja — i et kommende og enda rikere århundre kanskje gi Vestens folk kristentroens ungdom tilbake? Det er et sunt spørsmål å stille seg selv — på terskelen til et nytt kirkeår og en ny tidsalder.

VIKAREN

OM LEGFOLK, TEOLOGI OSV.

Efter årene i Oslo, ble han sogneprest i Arendal, var der i to år og ble så, like før krigen, flyttet til Bergen. Der er han helt frem til 1964, og der får hans «livs røtter», som han sier, feste.

Så mye, kort og ufullstendig, om fortiden. Så over til dagens samtale:

ÅPNE VINDUER

— Er ikke noen norske legfolk skremt av den åpne debatt vi møter i Kirken idag?

— Inntil nå har vi mer eller mindre levet bak lukkede vinduer. Nå åpnes de og med det følger bestandig trekk. Mange er redd for trekken, men det behøver de ikke å være.

— Noen er usikre . . .

— Man kan føle en viss usikkerhet hvis man forveksler enkelte iøynefallende fenomener med det vesentlige. Fordi om ytre ting forandrer seg, forandrer ikke det vesentlige seg. Det er dette vi må holde fast ved i dagens situasjon. Det skjer mange ting, det er debatt om sproget, gudstjenestens form osv., men det er en utvikling som ikke rører ved det vesentlige. Eller det er en utvikling som nettopp trenger frem til dypere lag slik som tilfelle er i nyere teologi og moral. Personlig vil jeg si at nettopp i denne tiden setter jeg mer og mer pris på at jeg er katolikk. Kunne aldri drømme om å være noe annet.

— De nye ting kan av og til komme som et sjokk.

— Ja, og de er ofte vanskelig å tilegne seg. Jeg forsøker så godt det lar seg gjøre å følge med i utviklingen i teologien, det tar mye av min tid. Men det er ofte ting som man her først bare får stykkevis, i småbiter, vi lever enda såpass isolert i Norden. Og mangfoldige ganger har de nye tanker kommet som sjokk også på meg. Til og med konsilfedrene føler det slik. Men når de første sjokkvirkninger har gitt seg, så ser man at dette bare gjør det hele meget vakrere. Jeg misunner de unge teologer som kan arbeide idag, sier han plutselig.

TRE OPPGAVER

Mgr. Gorissen fortsetter:

— Likevel, man må ikke stille folk overfor problemer som de absolutt ikke er forberedt på. Og vi må arbeide for en harmonisk tilknytning til fortiden, det er noe vi uvilkarlig gjør i våre prekener. På mange måter er det idag vanskeligere, stadig vanskeligere å være kristen. Før var det andre som traff avgjørelsene, nå overlates langt mer til den enkeltes samvittighet. Det er vanskeligere å leve på den måten, men vakrere, riktigere.

Men, en ting skal vi huske på. Vi må ikke tenke på våre foreldres trosoppfatning som avlegs og barnslig, det er en riv, ruskende gal innstilling.

— Hva er Deres oppgave som generalvikar i bispedømmet?

— Jeg skal være His Masters Voice, det meste er sagt med det. Egentlig er det en dobbeltstilling, ja, en tredobbelt:

1. Generalvikaren skal ta en hel del av rutinearbeidet og de praktiske detaljer fra biskopen for å gi ham anledning til å arbeide med de store avgjørelsene.

2. Generalvikaren skal representere biskopen i dennes fravær.

3. Han skal være et bindeledd mellom biskopen og prestene. (Typisk nok for Mgr. Gorissens kjappe sidebemerkninger, kaller han denne funksjon straks i en bisetning for «missing link».)

VIKTIG SAK I NORGE

Ett spørsmål til: Kan De nevne konkret en av de sakene som må løses i de neste år?

— En av hovedbekymringene for Kirken i Norge i de kommende år dreier seg om katekismeundervisningen. Situasjonen her er for tiden nesten kaotisk, det gjelder vårt land og hele den katolske verden. Og vi har ikke funnet frem til det nye ennå. Vi famler etter metoder og uttrykksformer, bl. a. på grunn av de nye teologiske landevinninger. Det er gjort en god begynnelse, mange dyktige menn arbeider med spørsmålet overalt, men vi har hittil ikke maktet å frembringe det riktige. Men en løsning kan ikke være langt borte.

Sier den nye generalvikar som etter mange år som dyktig og meget avholdt sjelesørger, nå sitter midt i en stor administrativ oppgave. Men Pickwick Papers har han jo med til Oslo, han har også allerede fått hengt opp et bilde av Mr. Pickwick på veggen.

— Jeg begynte å kikke i boken allerede som gutt, den sto hjemme i bokskapet. På en eller annen måte har Mr. Pickwick appellert til mitt sinn. Og senere har jeg oppdaget fler og fler gode sider ved boken. Nå setter jeg for eksempel stor pris på å kunne lese om en mann som «ikke har noen økonomiske bekymringer». Det er deilig å lese om slikt. Vel, enten så liker man denne boken eller ikke. Noen elsker den, andre synes den er gørr kjedelig. Det finnes ikke bro mellom disse to retningene. Og det er stort sett en bok for menn, kvinner kan visst ikke noe med den som regel.

— Er det noen av prestene som har samme smak?

— Dessverre, jeg er nokså alene om det. Jeg har forsøkt å få gjort boken til en fast del av det teologiske studium, men uten hell.

Han har mange andre interesser. Bortsett fra at han er meget glad i tegneserien «Sørensen» og andre slike menneskelige figurer. (Han kan ikke fordra supermenn.) Han er glad i musikk og en trofast konsertgjenger, hvis han har tid, han synes popmusikk er forferdelig, men han sier han, fått mer og mer øre for moderne, seriøse musikk. Man utvikler seg, sier han med glimtet i øyet.

— Kunst?

— Jeg har vært spesielt interessert i stavkirkene, den norske folkekunst har også meget å gi. Ellers er jeg glad i Harriet Backers kunst, hun er etter min mening den største kunstner Norge har frembragt.

— Det moderne maleri?

— En enkelt, sjelden gang synes jeg nonfigurativ kunst kan gi dypt religiøse uttrykk. Jeg så engang en helt abstrakt fremstilling av torne kronen, jeg ville heller hatt den på veggen enn alle verdens naturalistiske fremstillinger av dette.

La oss håpe at det blir tid av og til for Mgr. Gorissen til både å gå på konsert og på maleriutstillinger i Oslo. Nå skal dessuten hovedstaden snart få Festspill også.

KONSILETS 3. SESJON

avsluttes 21. november, og våre biskoper ventes hjem i uken som følger. En fjerde sesjon er bestemt, men pave Paul VI. har forbeholdt seg å fastsette tidspunktet, som ikke er kjent når dette trykkes.

«SKJEMA 13» NØKKELORDET

ÅPEN KONSILDEBATT OM EKTESKAPET OG FAMILIEN

Skjema 13 ble for menigmann et nøkkelord til annen del av Konsilets tredje sesjon, den som slutter idag med at biskopene samles, først i Peterskirken, senere i basilikaen Maria Maggiore. Mens Kirkens indre ajourføring allerede er ført så langt at man ihøst har sett konkrete resultater i dokument etter dokument, er dialogen med 60-årenes verden ennå på begynnerstadiet. Det man har opplevd de siste ukene er imidlertid at biskopene med stor åpenhet har gitt seg i kast med en serie av de store, påtrengende problemer som dagens mennesker står overfor — matmangel, barnebegrensning, atomvåpen osv. At utkastet til Skjema 13 ble anerkjent som grunnlag for den videre debatt med et så stort flertall som 1579 mot 296 viser tydelig stemningen, den ikke minst viktige del av Konsilets arbeide er begynt. Det hadde gått rykter om at skjemaet aldri ville bli behandlet, det hadde vært snakk om å avslutte hele Konsilet før det kunne legges frem, utkastet i seg selv kunne med god grunn kritiseres sterkt for stil, innhold og oppbygning. Likevel kom man igang: denne konfrontasjon med dagens konkrete situasjon kunne ikke hindres. På den neste, fjerde og avsluttende, sesjon vil man få sluttdebatten og konsilfedrenes stillingtagen til dokumentet, kapitel for kapitel.

Interessen for Konsilets behandling av Skjema 13 er så stor at Konsilets tidligere arbeide holder på å stilles i skyggen av legfolkets tanker. Den kjente franske jesuitt pater de Lubac har understreket i den forbindelse at også de andre beslutninger og diskusjoner har hatt stor betydning. Liturgireformen angår alle kristne, skjemaet om Kirken har satt Guds folk i sentrum, skjemaet om den guddommelige åpenbaring setter Bibelen på sin rette plass, det vil si førsteplassen, og viser at Kirken vender tilbake til sine kilder. Det ville også være urettferdig, sier de Lubac, om man forsøkte å få folk til å tro at Kirken har ventet på Skjema 13 for å ta stilling til verdens problemer. De store rundskrivelser fra Leo XIII til Johannes XXIII motbeviser en slik påstand. Pius XI's Katolske Aksjon er et annet praktisk eksempel på Kirkens interesse for den moderne verden.

Men når dette er presisert, så må det også innrømmes at de store perspektiver som direkte og indirekte trekkes opp av skjemaet og av debatten i høy grad fanger fan-

tasien og interessen. Det gjelder problemer som angår det store flertall av verdens mennesker på en eller annen måte.

«St. Olav»s medarbeider i Rom, dr. Hermann Seiler skriver bl. a.: Som ventet vedtok Konsilets plenum med overveldende flertall å godkjenne utkastet til Skjema 13 som et videre diskusjonsgrunnlag. Kanskje kan man beklage det, ikke bare i sin stil og oppbygning og i sine teologiske tanker, men også i sine grunnbegreper er dette utkast høyst uferdig. Mer enn når det gjelder andre skjemaer kunne man her ønsket seg både en tredje, fjerde og femte gangs behandling før utkastet hadde kommet frem for plenum. Når man tenker på de nye områder Konsilet her begir seg inn i, er det ikke noe rart at det er mangler ved utkastet. Men først og fremst tidsspørsmålet har gjort det nødvendig å komme igang med realitetsbehandling allerede nå. Og det behøver ikke å bety at man får et negativt resultat i det endelige dokument, alle konsilfedrene er klar over at det trenges en virkelig gjennomgripende bearbeidelse av stoffet.

Diskusjonen om de enkelte avsnitt kom opp i slutten av oktober. Først ble innledningen og første kapitel (Om menneskenes fulle og hele kall i verden idag) behandlet, dernest diskuterte man det annet og tredje kapitel (Om Kirkens og de kristnes oppgaver i verden). I begynnelsen av november begynte så debatten om det fjerde kapitel (Om beskyttelse og fremme av menneskenes verdighet i vår tid, og om ekteskapets og familiens verdighet).

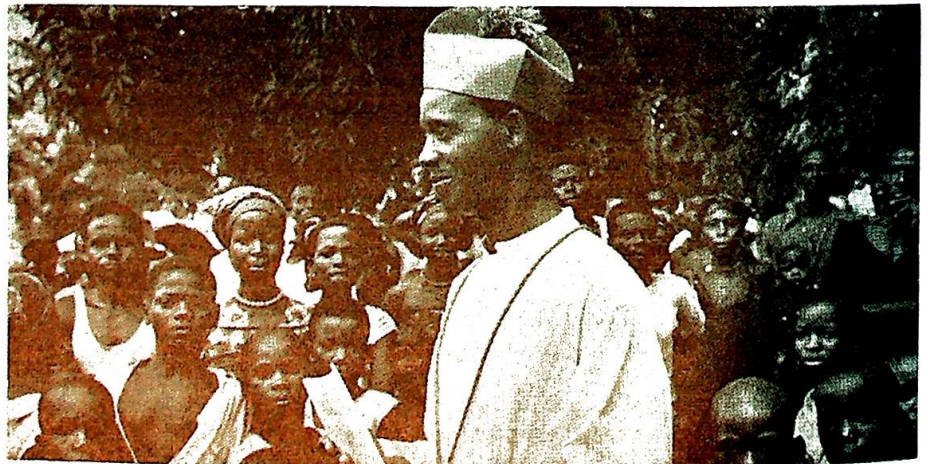
Naturlig nok samlet de aktuelle spørsmål i det fjerde kapitel stor interesse, ekteskapsmoralen har vært under debatt i katolske hovedland, og for eksempel en gruppe engelske legfolk har i høst henvendt seg direkte til paven om spørsmålet. Dr. Seiler forteller at kvaliteten av innleggene i Konsilaulaen var fremragende, mange av Kirkens kjente navn var i ilden. Men først noen ord fra dr. Seiler om de tre første avsnitt av Skjema 13:

SPØRSMÅL PÅ SPØRSMÅL

Det har hersket en viss usikkerhet, ja, skal man være ærlig, så må man si at man har opplevd en viss hjelpe-

AFRIKA ER MED-BESTEMMÉNDE

Fra sesjon til sesjon er det blitt klarere og klarere: «Misjonenes tidsalder» er forbi. Ikke minst har den afrikanske gruppe biskoper gjort et sterkt og varig inntrykk ved sin realisme, sin åpenhet og sin ansvarsfølelse. Fra Vatikan-konsilet av, vil disse biskoper og erkebiskoper — flertallet av dem sorte — bli hørt, som medansvarlige for hele verdenskirkens liv og gjerning. Det er ingen dårlig utvidelse og fordypelse av Kirkens kato-lisitet.

NOVEMBER

løshet under debatten. I hva består egentlig den nye situasjon verden befinner seg i? Har skjemaet klart å gi en virkelig syntese av denne situasjon og de spørsmål den stiller for hele verden, ikke bare for Europa og Amerika, men også for Afrika og Asia? Har man kommet ned til de dypere spørsmål både når det gjelder den marxistiske kommunisme og dagens ateisme? Ser skjemaet ungdommens problemer og ungdommens spørsmål? Ser det menneskenes i deres virkelige miljø og i deres fellesskap? Står dagens verden ganske enkelt utenfor og skilt fra Kirken eller står den kanskje skjult i en dynamisk solidaritet med mange av Evangeliets tanker og impulser? Osv., osv.

Hvordan må Kirken forholde seg i denne nye historiske situasjon i verden? Hvordan kan Kirken være *nærværende* i denne verden? Hvordan må Kirken tale et dagens sprog for å komme i dialog med menneskene, og for å vise sin solidaritet med alle mennesker? Hvordan kan Kirken overvinne kløften mellom tro og videnskap? Hvordan kan den igjen begynne en samtale med forskerne? Og hvordan må forholdet være mellom dette arbeidet i verden, på jorden, og det himmelske kall?

Som man ser: spørsmål på spørsmål, ennå vet ingen om alle blir tatt med i det endelige skjema, enn si om det finner et svar. Men er det ikke meget viktig at alle disse spørsmål i det hele tatt en gang har vært debattert og formulert på et konsil? I seg selv er det en åpning utad.

I alle disse grunntanker i kapitlene 1—3 er det imidlertid et siktepunkt som ikke kommer sterkt nok frem. Skjema 13 vil prøve å gi de kristne en ny retning og klarhet for arbeidet i verden. Og det er meget viktig. Men vil ikke de kristne, la oss si engang i begynnelsen av 2000-tallet befinne seg i en gigantisk Diaspora? Det betyr naturligvis ikke at sekulariseringen skrider uavvergerlig frem. Men det betyr en stor forandring i de kristnes stilling og rolle, de blir «en liten hjord» midt i verden.

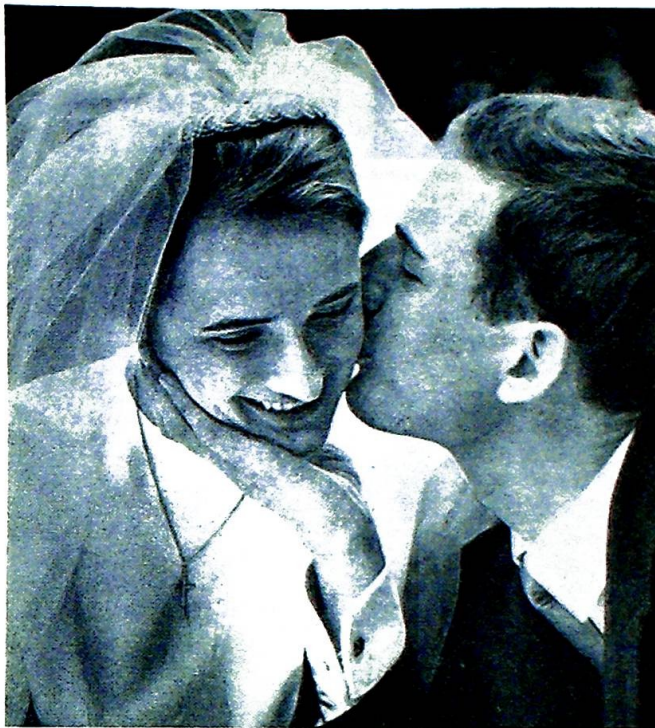
Tenker skjemaet ennå, sett i et slikt perspektiv, i tankebaner fra første halvdel av det 20. århundre?

Jeg vil ikke gi noe svar, sikkert er det at man her står overfor et grunnleggende problem. Det er bare å håpe at Konsilet ikke stenger dette helt ute fra sine overveielser, skriver dr. Seiler.

OM EKTESKAPET

Så debatten om det fjerde kapitel. Da man skulle ta fatt på avsnittet om ekteskapet og familien, ble det meddelt at pave Paul selv har forbeholdt seg å ta den endelige avgjørelse når det gjelder bedømmelsen av de enkelte barnebegrensende midlene, altså de omdiskuterte pillene. En kommisjon som består av fageksperter er i arbeid med disse ting, og spørsmålet ville ikke kunne drøftes med noe utbytte i Konsilets plenum på det nåværende tidspunkt.

Vår korrespondent forsøker å gi en kort karakteristikk av den innledende debatt. Først og fremst, sier han, har man opplevd en forbausende stor åpenhet. Kardinal Léger, Montreal talte for en dypere, grundigere gjennomgåelse av de teologiske prinsipper for den katolske ekteskapsmoral i spørsmålet om barnebegrensning. Han snakket om en «utilstrekkelig lære» om ekteskapets formål og

Kjærlighet og ekteskap er gamle som menneskeheten, men nye problemer og nytt ansvar er oppstått med de livsformer som er utviklet i den moderne sivilisasjon. Konsilets avgjørelser vil, ikke minst via moralteologien, få konsekvenser for millioner av mennesker verden over.

fremholdt at denne måtte kompletteres. Kardinal Suenens, Belgias primas, gikk et skritt videre og spurte om man ikke i den kristne lære om ekteskapet hadde satt et aspekt, «at de skal være ett kjød» i skyggen av et annet, dette å få barn. Med stort alvor mante han Kirken til å unngå en ny Galileiprosess med dette spørsmål, og han ønsket at videnskapens nye erfaringer måtte undersøkes og studeres. Og til slutt bekjente patriarken Maximos ganske åpent: Dette problem har ført til en stor krise i den katolske samvittighet, det hersker splid mellom Kirkens offisielle lære på dette punkt og den praksis flertallet av de kristne familier følger.»

Patriarken understreket at det ekteskapelige liv må sees som en helhet. Er den ytre biologiske korrekthet i de enkelte handlinger i ekteskapet den eneste prøvesten på ekteskapets verdi? spurte han.

Både han og andre talere understreket et slikt helhets-syn i det ekteskapelige liv. Og her åpner det seg perspektiver for et oppbrudd i Kirken, man søker ærlig og redelig etter nye veier i dette meget alvorlige og store problem.

PAVEN SKJENKER BORT SIN KRONE

Under en messe etter orientalsk ritus i Peterskirken den 13. november, der patriarken Maximos, en av Vatikan-konsilets mest energiske reformister forrettet, lot pave Paul VI. som var tilstede, erkebiskop Felici meddele den overraskede bispeforsamling at han skjenker sin pave-tiara (krone), en gave fra erkebispedømmet Milano til hans kroning ifjor, til de fattige. Etter kunngjøringen forlot pave Paul sin plass og la selv kronen på kirkens alter.

Det er ikke alle den siste krigs myter og symboler som har motstått tidens tann. Under en krig, særlig en som betyr utryddelse eller redning for en selv, forenkles problemene — alle nyanser blir borte i anstrengelsen og konsentrasjonen om det ene livsviktige: Å seire. I år minnes vi 50-årsdagen for den første verdenskrigs utbrudd — ikke uten kraftige omvurderinger av mangt og meget. Vi vet heller ikke idag hva en i 1990 vil mene om krigsutbruddet i 1939 — vi er knapt nok midtveis til denne senere og kjøligere bedømmelse. Men to ting vil trolig stå fast: Nazismen som system og etterhvert som verdensmakt vil, hvis vår verden bevarer sin sjelelige helse intakt, fremdeles fortone seg som historiens hittil uhyggeligste anslag mot menneskets verdighet og rett. Og en brite ved navn *Winston Spencer Churchill* vil fremdeles ned gjennom slektene fortone seg som en av verdenshistoriens kjempeskikkelser — et liv av ufattelig innhold, innsats og kraft.

Det er en betagende film *Peter Baylis* har laget om WSC — i en montasje- og kommentarteknikk som gjennom sin presisjon, sitt kloke skjønn i utvalget, sin sans for overganger og avvekslinger, fra stillhet og ettertanke til handling og drama, hever seg til den raffinerte film-biografi. *Stedene* er med — fra familieslottet Blenheim og kostskolen Harrow til hjemmet Chartwell, kommandoposten langt under jorden i Admiraltetet og — først og sist — Underhuset. *Personene* er med — to slektledds og 60 års forgrunnsskikkelser i europeisk politikk i krig og fred. Og *begivenhetene* er med, knapt og fast fortalt, som en rystende og spennende repetisjon i over et halvt århundres historie — denne mannen tjente jo sitt land under seks monarker og både førte, og beskrev i tallrike, tykke bind, to verdenskriger.

Churchill var, må vi håpe, den absolutt siste av de store «krigsherrer» — allerede noe av en anakronisme i sin egen tid, som om hans forfader Marlborough var trådt levende ut av graven. Men ingen over 40 år har glemt hvor desperat England og verden trengte ham i 1940, og hvor meget han bar alene, på menneskehetens vegne. Filmen forherliger ham ikke, i all sin dype ærbødighet. Den er rolig og fortellende, stillferdig humoristisk, britisk i aller beste forstand. Av alle disse meningsfylte, autentiske bilder, særlig fra et Ragnarokk

som bare ligger to årtier tilbake, men som alt er en fjern, fjern verden — mon ikke det underligste er ett av Churchill og Roosevelt, omgitt av medarbeidere, offiserer og mannskap samlet til gudstjeneste på et slagskips kanondekk, og syngende «Onward Christian Soldiers», i en dypt alvorlig innvielse til en kamp som snart skulle koste halvparten av dem vi ser livet. Det er tragedien fortettet: Kirke og evangelium tvangsinrullet i en total krig ingen av disse syngende menn hadde ønsket og villet, men som ble tvunget dem i hendene av onde makter. Fremtidige slektledd — ja også vår tids unge — vil her gyse. Og med rette. Og vi som husker nettopp det året, vil langsomt bli færre og færre om å minnes den alliansens bitre, tvingende nødvendighet — en nødvendighet som ingen kunne unnslippe, uten gjennom et forræderi mot menneskeheten i en av dens tyngste skjebnetimer.

Filmen om Churchill er et praktfullt og tankevekkende stykke samtidshistorie.

X.

Pastor J. J. Borsboom 75 år

En av veteranene i vår geistlighet, pastor J. J. Borsboom, kan den 28. november feire sin 75 års dag. Pastor Borsboom, som kom til Norge fra Nederland i 1918, og således har viet hele sitt presteliv til Kirken i vårt land, blant annet mange år på utsatt og ensom post i det ytterste Nord-Norge, har i de senere år vært rektor på Vår Frue Villa, Montebello ved Oslo. «St. Olav» slutter seg til de mange gratulanter.

VÅR NYE KIRKE I LEVANGER

Fra innvielsen av det nye katolske kirkebygg og sykehjem i Levanger («St. Olav» nr. 20).

BLIKK på TIDEN

I MOTVIND

Rektor Hans Bovim er leder av Kristelig Gymnasium i Oslo — en stilling ingen bør misunne ham. For KG er som kjent en privatskole, hvilket ikke bare er bekymringsfullt, men simpelthen en smule uønsket her i landet — i hvert fall fra de toneangivende politikeres side. Under presset har Bovim utviklet et klart, klokt og begrunnet syn på sin skoles livsrett. Det ga han uttrykk for i et foredrag nylig. Fem års friskoledebatt, sa rektoren ifølge «Vårt Land» (2. november), er nå ført til ende med negativt resultat for de private skoler. Vårt folks store og skjebnesvangre feil er at vi har lagt vår skoles åndsinnhold inn under det politiske flertall. Dermed har norske sosialister, til tross for sitt knappe flertall og til tross for en opinion som har stått samlet siden 1959, kunnet vedta en lov som i realiteten ikke gir eksistensrett til privatskolene. I dette land er friskolen et uønsket alternativ til offentlige skoler. Våre hjemlige sosialister har i dette spørsmål inntatt en særnorsk holdning. En lov av 1946 legger all norsk lærerutdanning under Staten. Det fant man mest rasjonelt. I Danmark har sosialistene funnet det mest rasjonelt med 12 statsdrevne og 21 private lærerskoler. Vi er ikke helt alene i verden med vårt syn på friskolene, men det er ikke mye om å gjøre.

Rektor Bovim advarte mot utviklingen i retning av en «livssynstat» som tror seg nøytral, og stakk modig og uten betenkning hånden inn i et hvepsebol: Det øyensynlig tilsiktet

JULEHEFTET

«Kimer I Klokker»

ER UTKOMMET

INNHOOLD

JUL — IGÅR — IDAG

Av IMS

GUD ER BLITT MENNESKE

Av J. M.

FÆRØYANE, EVENTYRLANDET I ATLANTERHAVET

Av Alf Høgh.

SAN COLOMBANO

Av Sølvi Maria De Monti-Marlem.

PAVE PAUL VI I BETLEHEM

Av Red.

DE FØRSTE JESUITTER I AMERIKA

Av Julie Marie Sopp-Colbjørnsen.

FERIEN — ÅRETS KOSTBARE PERLE

Av Jacob Blaauw.

DEN FØRSTE JULENATT

Av James Keller.

DEN SANNE STORHET

Fra Kristi Etterfølgelse.

GUDS KJÆRLIGHET

Av Mester Eckhard.

Omslagsbildet av Filippo Lippi.

Trykt på kunsttrykkpapiir. Pris kr. 4,—

ST. OLAV FORLAG, AKERSVEIEN 5, OSLO

bevisstløse forhold til oppdragelsens grunnverdier og sikte som en møter i adskillig pedagogisk litteratur og tenkning her hjemme:

«Hvilke verdier skal virkelig gjøres? Hvilke tanker og hvilken kultur skal barna og de unge utvikles til å forstå? Hva forstår man med solidarisk holdning og med sosialt fellesskap? Når det gjelder organiseringen av elevflokkene ved en skole, er det ikke måte på hvor stor vekt det legges på fellesskapsopplevelsen. Her heter det at elevflokkene ikke må splittes, at det helst bør dannes ett elevlag, hvor alle er medlemmer, og hvis det skal dannes spesielle lag, er det praktisk om disse dannes som særlag under hovedorganisasjonen. Det er visst bare når det gjelder andakter at fellesskapsopplevelsen ikke anerkjennes, sa rektor Bovim, som understreket at skolen har sitt utspring i kirken. I Norge, som ellers i verden, var det kirken som startet opplæring og undervisning i skole.»

Vi har liten tro på at en kristen formålsparagraf for all norsk skoleundervisning vil kunne opprettholdes i en mer langsiktig fremtid. Derimot tror vi, nettopp på bakgrunn av denne skepsis, at friskoletanken er fremtiden i et demokratisk samfunn, som må bygge på livssynenes og kulturmiljøenes pluralitet og fruktbare sameksistens. Norske kristne burde satse sterkere, ikke bare på sine egne friskoler, men på friskoletanken som demokratisk og kulturell merkesak med mulighet for appell langt ut over kristenfolkets mindretall i velgermassen. Og de burde tilsvarende berede seg på, at denne skole, snarere enn noen aner idag, kan komme til å bli det livsnødvendige alternativ til en statskole som ikke lenger på en forsvarlig måte kan eller vil innfri sine kristne forpliktelser.

DEN LANGSINTE

I folke-eventyrene er trollet et vesen med ett øye. Det tuter også stygt når det lukter kristenmanns blod. Vårt kulturliv har som bekjent lenge hatt noen slike troll — ett av dem er «Arbeiderbladet»s velskrivende litteratur-anmelder, forfatteren Odd Solumsmoen. Hans debut-bok — for adskillige år tilbake — var den spenstige novellesamlingen «Barn i søndagskolen». Den var avgjort ikke egnet for Indremisjonsforlaget. Vel har vi også endel andre drastiske bedehus-skildrere i vår litteratur — folk som med større eller mindre rettferdighet og objektivitet har egne eller andres sjokk-skader fra barneårene å avreagere. I farten nevner vi Sigbjørn Hølmekvakk og Camilla Carlsson — begge fra det ikke alltid så blide Sørland.

Hva Solumsmoen angår, må hans iherdige langsinte og hevnjerrige behandling av kristendommen sies å ha mistet sitt rent konkrete utgangspunkt — i hans østlandske hjemby er bedehuset nå revet og, som det gjerne nå hender når en river et hus, er der kommet en bank i stedet. Det trøster ham neppe — er det ikke Kirken så er det Kapitalen. Og trollet vil nok fortsatt tute i spaltene. En må ofte undres over hva Solumsmoen — stående på denne femøring av en svært så lokal miljøirritasjon, kan få seg til å dømme nord og ner, av kristne åndsverdier.

Det siste stikk er hans anmeldelse («Arbeiderbladet» 5. november) av Sven Stolpes ellers nokså alminnelig priste bok om «Dag Hammarskjölds åndelige vei» (jfr. «St. Olav» nr. 21). At

over til.

- det tennes ikke maken!

PASTOR d'AUCHAMPS REJSER 1965

- 30 gruppe. Rom—Assisi 19/5—5/6, 18 dage d.kr. 1000.
31 » Ravenna—Rom—Assisi 28/6—19/7, d.kr. 1250.
32 » Rom—Assisi 5/9—22/9, 18 dage, d.kr. 1000.

Program E. Schwartz, Ø. Farimagsgade 18, Kbh. Ø.

Officiel dansk deltagelse i festlighederne i Hamburg 16/6—20/6 i anledning av 1100-aaret for St. Ansgars død. Program: C. Tradsborg, Hostrup Have 46, Kbh. V.

KJØP NÅ!

(Priser til 1. desbr.)

Julekrybbe 24 deler med stall	kr. 185.—
» 5 —»—	» 48.—
Vakker gruppe, 5 figurer uten stall	» 86.—
Liten krybbe skåret i tre	» 31.—
Staller av tre	kr. 17.50, 25.20, 26.80 » 43.60
Enkeltfigurer fra kr. 3.—	

*

Pauluskalender, tysk og fransk	» 4.50
Bercker's Taschenkalender	» 5.—
Hummelkalender	» 9.—
Kunstkalendere 12.10, 12.55, 13.20 Ikon	» 22.30
Julekort 0.50, 0.75, 0.90, 1.—	

Nye bøker, grammofonplater, vakker religiøs kunst fra Frankrike og Tyskland.

NB! Alle abonnenter som utløper 31.12.64 blir automatisk fornyet, hvis ikke oppsigelse skjer innen 15. desember.

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersv. 5, Oslo 1. Tlf. 42 31 70

Odd Solumsmoen åpenbart har fått skribenten og polemikeren Stolpe i vrangstrupen, er ikke så merkelig — Stolpe har i årtier sittet på tvers i så mange struper og har slikt å gjøre. Men på bakgrunn av den tolkning Hammarskjölds «Veimerker» har fått internasjonalt, med Stolpe som her en både kunnskapsrik og innfølende formidler av Hammarskjölds faktiske tankeverden, stusser en når Solumsmoen advarer mot Stolpes bok som «en spekulasjon i Hammarskjöld-dyrkelsen» og begår linjer som disse:

«Stolpe påstår at Hammarskjöld endte som «en kristen mytisker», og han skyver den store idealist foran seg i kampen for sitt spesielle livssyn, som en uovertruffen reklameplakat. Det er forstemmende.»

Visst er det forstemmende. Anmelderen har visst ikke tilgitt meget, på veien fra Hamar til Manhattan.

DELT GLEDE?

■ Gunnel Vallquists bok om Vatikan-konsilets 2. sesjon, «Reformation i Vatikanen» (jfr. «St. Olav» nr. 21) har vært gjenstand for interessante og interesserte anmeldelser både her og der. I «Morgenbladet» (5. november) har Adler Gustavsen brukt den som utgangspunkt for noen mer dagsaktuelle bemerkninger omkring konsilet og den katolske kirkes plass i samtiden. Her og der får han noen informasjonen på tverke — at én eneste av de 2 500 biskoper på konsilet overhodet skulle kunne tenke seg å diskutere hvorvidt Jomfru Maria «kan bli anvist en plass innenfor Treenigheten» er således en nokså fantastisk forestilling. Og over en ellers utmerket kilde, den franske avisen «Le Monde»s Vatikan-korrespondent Henri Fesquet's betraktninger over økumenikkens utvikling, utsteder

nok Adler Gustavsen en svært vilkårlig veksling på den ukjente fremtid når han nevner muligheten av at Kirkenes Verdensråd skulle kunne tenke seg en «tilslutning» til den katolske kirke. Der ligger vel knapt veien, selvom det betyr en flytning av tyngdepunktet i den økumeniske bevegelse, dersom den kristne hovedkirke kaster sin anselige tyngde på både enhetsbestrebelsene og den vidtgående reforms vekstskål.

I «Aftenposten» (morgennr. 2. november) har sogneprest Stephan Tschudi, også med Gunnel Vallquists bok som basis for sine operasjoner, tatt konsilet opp til betraktning. Det kommer han såmenn godt fra. Selvom han — enda mer enn sin temperamentsfulle kilde — tolker det i ord og tankebaner som snarere passer for en parlamentarisk borgerkrig enn for et kirkemøte. «Den radikale fløyen» er ganske riktig, som han skriver, «et mindretall». Men radikale fløyer er aldri i stand til å reformere en kirke. Langt viktigere for konsilet, og dermed for kirken, er det at den gruppe biskoper som vil bringe hele kirken i reformens bevegelse, i løpet av kirkemøtets hittil tre sesjoner er vokset seg til et sterkt og beslutningsdyktig flertall — reformen er trolig sikret i alle hovedsaker, og fjerde sesjon vil sette sitt segl på denne sannhet og la den «eksplodere» i Kirkens liv. Dét er årsaken til vår — katolikkenes — glede over det merkelige som på bare to år har funnet sted i Rom. Den gleden blir ikke mindre, når vi merker at ikke-katolske medkristne, med aldri så mange forsiktede og nødvendige om og men, deler den med oss.

HELT GAL

■ «Det er en gal, gal, gal verden» lyder en filmtittel i øyeblikket — tar vi ikke feil, harselerer den over pengenes

(Forts. n. side)

evne til å få folk til å gå fra vettet. Vi trodde vi hadde sett store summer på papiret da vi studerte tallene for hva for eksempel tyske katolikker under fastetiden i år samlet inn til utviklingslandenes mest nødstedte — i den såkalte «Misereor»-aksjon. Men en skal vokte seg for å sammenligne tall — og fremfor alt summer, og hva de henholdsvis går til. For da underskriver en visst gladelig med begge hender den ettertrykkelige påstanden om verdens galskap.

Her er et par slike tall — i en verden der sult, sykdom og uvitenhet tar strupetak på millioner. Den nye og ganske overflødige elefantfilmen om en meget amerikansk Cleopatra har

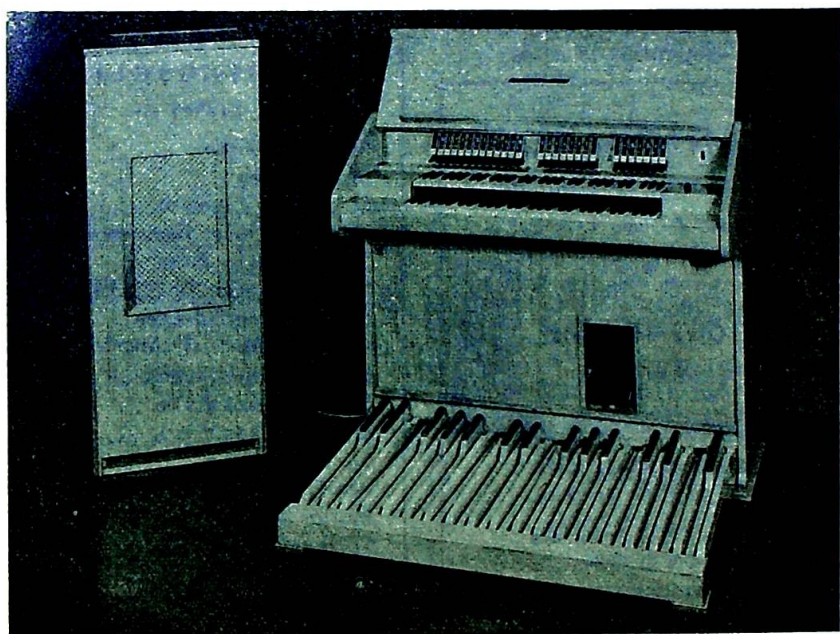
kostet 70 millioner dollars — 280 millioner norske kroner. Alle våre skjærmysler til tross, tenker vi på hva eksempelvis helse-direktøren kunne ha fått gjort med den engangs-bevilgningen. Et annet tall: De i og for seg harmløse unge langhårede musikanter «The Beatles» har hittil tjent omkring 100 millioner kroner på sine «Yeah! Yeah! Yeah!»

Nei — la oss slutte... Dog ikke uten å takke de mange og trofaste avgjorte ikke-millionærer i Oslo Katolske Bispedømme som 8. november etter evne gav oss velkomne bidrag gjennom kollekten til «St. Olav»s beste. Beatles eller ikke Beatles — vi strever for å fortjene dem!

Frater Candidus.

DEREUX

det pipeløse kirkeorgel med toner fra kjente franske barokk-orgler.

DEREUX kirkeorgel er levert av Steinway & Sons til mer enn 400 kirker i Europa.

DEREUX kirkeorgel er utstyrt med 2 manualer, hver med 60 taster (C-h3), 32 pedaler og 27 registre.

DEREUX kirkeorgel blir ikke ustemt og er uavhengig av temperatursvingninger og forandringer i luftens fuktighetsgrad.

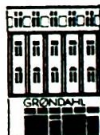
Vi leverer DEREUX kirkeorgel i lys eik, komplett med 2 rumklang tonekabinett og benk, til pris kr. 41 200,—, fritt levert og montert.

Dette er ca. 1/4 av prisen på et tilsvarende pipeorgel.

Det er umulig å beskrive den vakre tone — DEREUX kirkeorgel må høres. Vi prøvemonterer gjerne i Deres kirke, eller byr Dem velkommen til demonstrasjon hos oss.

gå til

GRØNDAHL

ØVRE SLOTTSGATE 10 - OSLO - TLF. 20 33 15

UTLANDET

SAGT PÅ KONSILET

Kirken holder ikke Guds barns frihet nok i ære. Alt som er nytt vekker mistillit.

(Mgr. Huyghe, Frankrike.)

Vårt vidnesbyrd kan ikke nå verden uten at det skjer i enkelhet og beskjedenhet og i direkte kontakt med de fattige.

(Mgr. Zogby, Egypt.)

Kirken bør vise verden menneskets historiske betydning. Det er første gang at et konsil taler i en ateistisk verden.

(Mgr. Schmitt, Frankrike.)

Sekulariseringsprosessen er normal.

(Mgr. Devet, Holland.)

Middelalderen, menneskehetens barndom er forbi. Nå har vi nådd den modne alder.

(Patriarken Maximos.)

Rundskrivelsen «Mater et Magistra» er blitt mer inngående studert av kommunistene enn av enkelte biskoper.

(Mgr. Pognacnik, Jugoslavia.)

Bare vi kunne holde våre konsilmøter i alminnelig sort prestedrakt.

(Mgr. Golland, Brasil.)

Det tales for meget om dødssynd i Kirken.

(Mgr. Mendez, Mexico.)

(Forts. n. side)

LITTERATUR

En skarp iakttager

Gunnel Vallquist: «Reformation i Vatikanen?» Bonniers — Stockholm 1964. 254 s.

Hva foregår egentlig på Vatikankonsilet? Det skjelssettende katolske kirkemøtets tredje sesjon, som i høst har sittet samlet i Rom, aktualiserer spørsmålet — dels også en opparbeidet villrede hos avislesere som bare sporadisk får glimt av dets arbeide. Den svenske forfatterinnen *Gunnel Vallquist* er her en intelligent og velinformert guide. Som *free-lance*-korrespondent ved konsilet fra dets begynnelse har hun samlet en viten og en forståelse for ikke bare dets arbeide, men for dets «drama» som turde være ganske eksepsjonell. I en meget personlig og intenst engasjert dagbok skildrer hun sine inntrykk.

Gunnel Vallquists to dagboer fra konsilets Rom, «Dagbok från Rom» (1963) og «Reformation i Vatikanen?» er partsinnlegg, men levende, engasjerte og rike på detaljer og opplysninger om hva som har foregått under de to sesjoner — ikke minst utenfor Peterskirkens aula. Nettopp for nordiske lesere setter de brikkene sammen til et meningsfylt og talende helhetsbilde, av en verdenskirke i fullt oppbrudd.

De offisielle kommuniker interesserer henne minst — det er i samtaler med «konsilfedre», teologer, eksperter og observatører samt med-journalister fra de fire himmelhjørner at hun finner

SPANIA.

Tallet på unge menn som i løpet av de siste 10 år har gått inn i spanske presteseminar har steget fra 13056 til 16478, sammenlignet med forrige tiårsperiode, blir det opplyst i Rom. (KNA)

HONG KONG

Kardinal Josef Frings, erkebiskop av Köln, skal den 17. desember innvie et Caritas-sykehus i Hong Kong. Sykehuset får 450 senger. (KNA)

JAPAN

Katolikker og anglikanske kristne har i fellesskap bygget en ny barnehage i Nagahama i Japan. Barn fra begge konfesjoner skal benytte barnehagen. (KNA)

VATIKANET

KINGS NOBELPRIS

Nyheten om at den amerikanske baptistpresten *Martin Luther King* av Det Norske Stortings Nobelkomité er blitt tildelt Fredsprisen for 1964, er blitt mottatt med tilfredshet i internasjonale katolske kretser. Da King i september år besøkte pave Paul i Vatikanet, uttalte han til pressen etter audiensen: «Paven uttalte seg helt krystallklart om det faktum at den katolske kirke støtter negrene i deres kamp for fulle borgerrettigheter. Han erklærte seg som en venn av negrenes sak.»

King var meget glad etter samtalen, og til journalistene i Roms lufthavn Fiumicino uttalte han, at paven hadde lovet ham å gjøre Kirkens syn på spørsmålet klart gjennom en offentlig uttalelse. «Jeg ble svært oppmuntret av hva paven sa. Han nevnte sin dype ærbødighet for Mahatma Gandhi, og understreket sin tilslutning til ikke-vold-metodene. Dette er sannelig nye tider — nå omgås paven og

en som bærer navnet til Reformasjonens Far!» sa King leende.

Pastor King mente videre at pavens uttalelse og holdning ville kunne få stor betydning, ikke minst i de deler av Sør-Statene hvor katolikkene er tallrike.

JOHANNES XXIII

GEISTLICHES TAGEBUCH

Pris kr. 56.— (inntil 1. desbr.)
ikke kr. 41.— som annonsert
i nr. 20..

St. Olav Bokhandel

Akersv. 5, Oslo 1
Tlf. 42 31 70

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.

Kontortid 12—13 hver dag
unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSK BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.
P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

OSLO KATOLSK MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammerfest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Tromsø
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Trondheim
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Tønsberg
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke	}	Lillestrøm
St. Mikael's Prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Hønefoss
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Lillestrøm
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

frem til konsilets «virkelige» historie. Den skal ikke kjede noen.

Gunnel Vallquist er med overbevisning og hjerte part i den drakamp som finner sted mellom revolusjon og konservatisme i konsilets debatter, og som en meget habil amatør-teolog makter hun å klargjøre de vidtrekkende konsekvenser for millioner av alminnelige menneskers daglige liv av det som biskopsflertallene bestemmer. Hun er varmt og radikalt reform-ivrig — her og der unyansert og med lite tålmod overfor det faktum, at det konservative mindretalls bremsende funksjon er prinsipielt sett både ønskelig og nødvendig i en kirkes liv. Selv hennes «helt» — Johannes XXIII — sa som bekjent engang: *Qui va piano, va sano* — den som går langsomt, går sikkert! Også av denne boken fremgår det jo med tydelighet at den katolske kirkes veldige «à-jourføring» i forholdet til vår tid, bare så vidt er påbegynt — allerede tales der om et nytt konsil, når en knapp menneskealder har myntet ut resultatene av det nå sittende. Kirkens tunge, verdensomspennende organisme er nemlig definitivt kommet i sig, og ingen kan i dag se hvor den vil stabilisere seg i forholdet til den nye verdens-sivilisasjon som nå blir til. Det skremmer og forarger noen. Men det kaller på både tro, håp og kjærlighet i talløse andre.

Gunnel Vallquists sympatier og antipatier er ikke nettopp stukket under en stol, og hennes kontakt-evne og -glede er utrettelig. Her og der, over hennes dagboksnotedtegnelser av

samtaler med tildels høyt plaserte kirkens menn, spør en seg selv om samtale-partneren har vært oppmerksom på at han, riktignok gjerne gjennom et (gjennomsliktig!) pseudonym, skulle siteres i bokform. Og faren for at et stoff som dette overdramatiseres gjennom forenkling — enslags kardinalenes «indianer-og-hvit» — eksisterer unektelig. Forfatterinnen styrer med få unntak klar av den, og løser på en slående måte et oppdrag som presse-teknisk sett er noe nær ugjennomførlig: Å gjøre teologien spennende. For nordiske, og som regel ganske u-katolske lesere, er «Reformation i Vatikanen?» et levende og overbevisende dementi av forestillingen om katolisimens «monolittiske» natur. Også her er der spenninger, store spenninger, innenfor enhetens ramme. Det nye er at de, under de siste ti år, har funnet uttrykk i en fri opinionsdannelse og særdeles åpenhjertig innen-kirkelig debatt, på og utenfor konsilet, og med store og gledelige følger for såvel den katolske som den ikke-katolske mentalitet. Norden hører nå engang ikke til denne kirkes «innflytelsessfære», men enhver internasjonalt orientert leser vil vel øyeblikkelig kunne fatte hvilke følger dette nye klima vil få eksempelvis i Latin-Amerika, på den iberiske halvøy eller i samkvemmet med andre kirkesamfunn.

Johannes XXIII.s efterfølger må, som Gunnel Vallquist anfører til slutt, slett ikke styre kirkeskipet inn i «en trygg havn». Kursen er forlengst lagt opp til en langt dristigere seilas for «menneskefiskeren» på Peters Stol: Ut på havet.

HRM.

<p>KJENTE FREDRIKSTAD- FIRMAER</p>	<p>Norske Fina $\frac{1}{2}$ Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreljer FREDRIKSTAD TLF. 5 820 TØNSBERG > 12 371</p>	
<p><i>Andr. Panne</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 12 945</p>	 <p>Fredrikstad Glassmagasin Tlf. 1662 - 2062</p>	<p>Byens spesialforretning <i>Olsson</i> TAPÉT OG GULVBELEGG Agentgt. 2 - Tlf. 17 080</p>
<p>KÅRE KRISTIANSEN Fiskeforretning Telefon 13 190</p>	<p>C. HANSSENS Trykkeri og Bokbinderi Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD</p>	<p>ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad</p>
	<p>EDVARDESEN & NORHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 11 220 - Fredrikstad</p>	<p>HELENE ANDRESEN KJØTT- OG PØLSEVARER Glemmegt. 3, 4, 5. Tlf. 1/2 131 og 12 031</p>
<p>O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840</p>		
<p>KLEMET JOHANSEN Fredrikstad Begravelsesbyrå Farmannsgt. 10 - Tlf. 13 062 1885 75 år 1960</p>	 <p>Engeset & Larsen MANUFAKTUR EN GROS - EN DETALJ FREDRIKSTAD</p>	

Thomas Aquinas på norsk

Thomas Aquinas: «Orden og mysterium». Utvalg og innledning av Joseph Pieper. Oversettelse fra latin av Vegard Skånland. Oslo, Dreyer, 1964. 264 s.

Det har lenge vært en drøm for noen av oss å få et utvalg av Thomas' filosofiske og teologiske tekster i norsk oversettelse. Takket være Dreyers forlag og dets kulturbibliotek er denne drøm nå blitt til virkelighet. At boken dessuten er en meget smakfull trykksak, gjør ikke gleden mindre.

Det er litt av et paradoks å utgi en bok av Thomas som i sin form mer minner om Pascals «Tanker» enn om noen av de verker som Thomas selv har forfattet. Var det en litterær form som var Thomas fjern, så var det løsrevne aforismer: det var neppe én tanke som han ikke selv meddelte som et ledd i et resonnement. Men når alt kommer til alt, og vår moderne mentalitet tatt i betraktning, er korte og uttrykksfulle setninger sannsynligvis den beste måte å presentere den store tenker på. Og blir utdragene valgt med intelligens og redelighet, kan man faktisk oppnå en ganske overbevisende fremstilling av Thomas' åndelige verden. *Josef Piepers* navn borger for at det her foreliggende utvalg svarer til de strengeste krav. Man må bare være oppmerksom på at sitater løsrevne fra den problemstilling

som opprinnelig motiverte dem, kan miste meget av sin klarhet og entydighet.

Når utvalget først var godtatt, måtte teksten oversettes til norsk, og det kan umulig ha vært noen lett oppgave. *Vegard Skånland* er en meget habil oversetter og han avtvinger adskil- lig respekt for sitt dyktige arbeid. Men det er forbausende at han øyensynlig ikke har rådført seg med noen kjenner av Thomas' høyst tekniske sprog. En konsulent var her uunnværlig, av hensyn til de mange fallgruber, som et inngående kjenn- skap til vanlig latin ikke er nok til å unngå. En rekke eksempler kunne nevnes.

I sin nåværende form vil boken kunne gi gode eksempler på Thomas' filosofiske og teologiske standpunkter, ikke minst der hvor én og samme tanke blir belyst fra forskjellige kanter gjennom flere sentenser. Man vil her få et innblikk i noen av de fundamentale prinsipper for den thomistiske tenkning. Men både på grunn av den form som Pieper har gitt sitt utvalg av tekster og på grunn av en usikker oversettelse på enkelte av- gjørende punkter, vil man måtte utvise forsiktighet, dersom en ønsker å ta stilling til og diskutere Thomas' teser ut fra denne norske utgave. Man vil da alltid måtte henvise til den latinske tekst og til sammenhengen. Men «Orden og Mysterium» vil ikke desto mindre, slik som den nå foreligger, gi mang en

(Forts. n. side)

BERGEN		
 <p>T. Beyer BOK-OG PAPIRHADEL AKSJESELSKAP</p> <p>Strangt. 4 - Telefon 15020 - Bergen</p>	<p>FLYGEL - PIANO ORGELFABRIKK</p> <p><i>Jacob Knudsen</i></p> <p>BERGEN</p>	<p>Johan H.</p> <p>BENZON A/S</p> <p>En gros - Telefon 10106</p>
<p>DRIKK</p> <p>DOLLAR KAFFE</p>	<p>WILLY BJARNOLL</p> <p>Malermester</p> <p>Tlf. 75 573</p>	<p>JACOB L. BERSTAD</p> <p>Kontorutstyr</p> <p>Bergen - Oslo</p>
<p>FORSIKRINGSAKTIESELSKAPET</p> <p>VESTA STIFTET 1880</p> <p>SAMMENSLUTTET MED</p> <p>ÆOLUS og <i>Bergens Brand</i></p>	<p>DIDA</p> <p>DIDR. MEHN - ANDERSEN</p> <p>LEGE- og SYKEREKVISITER Bergen</p>	<p>D·A KVALITET</p> <p>Størst utvalg i moderne kjøkkenmaskiner</p> <p>Kjøkkenutstyr i rustfritt stål</p> <p>DIDR. ANDERSEN & SØN A/S</p> <p>Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090</p>
<p>A/s Smith Sivertsen's</p> <p>BAKERIER & CONDITORIER</p>	<p>MØHLENPRIS BAKERI</p> <p>S. Aakre</p> <p>Tlf. 11 616</p>	
<p>SPEIL OG FOTORAMMER</p> <p>i godt utvalg</p> <p><i>T. Kjelstrup Olsen</i></p> <p>midt i Marken</p>	<p><i>Hvitere og skånsommere vask med</i></p> <p>«REFORM»</p> <p>BERGENS SÅPEFABRIKK A/S</p>	

god smakebit av en tenker som mange taler om, men som få har gitt seg i kast med.

A. Raulin.

Dukketeater

Selma Lagerlöf: *Antikrists mirakler.*
Ansgar Forlag, Oslo 1964.

Ansgar forlag har sendt ut denne fortellingen i høst, det er nesten en legende. Bare det. Den store svenske forfatterinnen var her opptatt av italiensk folkeliv og fromhetsliv. Dåd, drøm-

mer og onde varsler veves rundt donna Michaela, en av hennes fine kvinneportretter. Fransiskanermunker vokter Aracoeli, «den gamle mannen» i Vatikanet kommer inn på scenen et par ganger og sier vise ord, sosialismen fenger i fattige syd-italienske byer, det drives et underlig spill med figurer og lokale helgener. I dag virker boken likegyldig. Andre problemstillinger, dyper forståelse av sosiale spenninger, kanskje frem for alt Kirkens liv og tanker i 60-årene, ikke som et italiensk dukketeater i middagsheten, men som en verdenskirke midt oppe i en spennende dialog med virkeligheten, gjør at man faktisk et par ganger lurar på hva som har fått forlaget til å ta frem akkurat denne boken nå.

A. R.

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.
Katolsk opplysnings-
og lesesentrum.
Åpent hverdager
kl. 10.30—14.30,
17—20.
Lørdag kl. 10—12.30

ABBÉ PIERRE I OSLO

Abbé Pierre kommer på et to dagers besøk til Oslo denne helgen og skal tale på et møte i Nobelinstituttet mandag 23. november kl. 20.

Møtet arrangeres av Foreningen «Svalene».

**Gode
Bergens-
firmaer**

$\frac{1}{8}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482
BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pøsefabrikk
Solheimsgt. 25
Tlf. 99 016 Bergen

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, Radio-
og Utstyrforretning
TORNØEGÅRDEN - BERGEN

UR
hos

FINCKELSEN

I Nygårdsgaten v/Eldorado
og
i Sletten Shopping Senter

Etableret 1859 Telegramadresse Drevelin
S. DREVELIN's EFTF.

Kirurgisk instrumentmaker
Bandagist

Christian Michelsensgt. 5 - Telefon 13 181

Ortopedisk Verksted -
Polioinstituttet
Telefon 99 323

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

BERGENS GJÆRDENETFABRIK A/S

Montering av gjerder

Tlf. 15 522 - 14 731

L. ANDERSEN A/S - BERGEN

Velassortert engrosforretning i frukt, grønnsaker og poteter.
Import av tørket og hermetisk frukt samt erter av beste kvalitet.

KNUDSEN
i Marken

Møbler — Gardiner — Tepper

Hos oss finner De alt i
Undertøy - Sengeutstyr
FABRIKUTSALGET A/S

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

OSLO

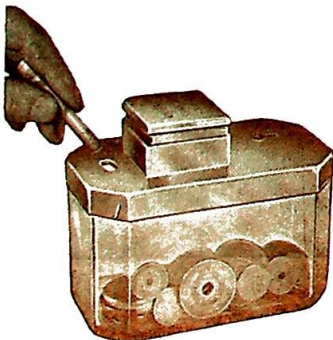
*Våre annonsører
er gode firmaer!*

Et virkelig kvalitetsprodukt

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

WISBECH
ARTISELSKAP

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.
Tlf. 21 69 06

SØREN HANSSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Over til Kombinert!
Forsikringen som gir den beste
beskyttelse når skader inntreffer.

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

Melitta
KAFFEFILTER

KAFFETRakter

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72